

## **ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК СТУДЕНТА ЯК РЕСУРС ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ЗМІН В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

В контексті вимог Болонського процесу наголос робиться на якісних змінах системи освіти, а саме: на універсальності підготовки випускника, особистісній орієнтованості навчального процесу, його інформатизації та забезпеченні гармонійного розвитку особистості. Для успішної реалізації зазначеного досить важливим є знання психологічних особливостей сучасного студента. В доповіді викладено загальні положення щодо особливостей розвитку та формування ідентичності студента, а також презентовано дані емпіричного дослідження.

Юнацький вік, ідентичність як феномен самосвідомості та соціально-психологічна ідентичність студента вивчалися багатьма вітчизняними та зарубіжними авторами в різних аспектах: С.Холл (юність як період кризи самосвідомості); А.Гезелл (набуття індивідуальності та відчуття дорослості); Е.Шпрангер та Ш.Бюлер (соціо-культурна детермінація змін, що відбуваються в юнацькому віці); К.Левін (роль майбутнього як основної детермінанти поведінки юнаків); Ж.Піаже та І.Кон (вплив інтелекту на всі психічні процеси в юнацькому віці); Е.Еріксон (психо-соціальна сутність его-ідентичності); Л.С.Виготський, О.М.Леонт'єв, Б.Г.Анан'єв, Д.Б.Ельконін (соціальна позиція індивіда та специфіка його діяльності в даний період); Ю.О.Самарін (розгляд соціально-психологічних протиріч розвитку студентів); К.Л.Абульханова-Славська (розвиток моральних якостей студента в процесі соціально-психологічної адаптації); А.І.Крупнов (виокремлення базових інтегральних властивостей особистості студента), Ю.Е.Макаревська (вплив довгострокових невдач у навчально-професійній діяльності студента на його особистісну ідентичність); В.Н.Павленко (уявлення щодо співвідношення особистісної та соціальної ідентичності студентів); О.Л.Солдатова (детальна розробка структури Его-ідентичності); В.Р.Орестова (розвиток самосвідомості студентів) [1-4] та ін.

Нами було вивчено групу юнаків та дівчат середнім віком від 16 до 19 років чисельністю 197 чоловік (учні 11 класу ЗОШ м.Конотопу, студенти II курсу НПУ ім.М.П.Драгоманова, студенти III курсу Націо-

нальної музичної Академії ім.П.І.Чайковського) з метою з'ясувати вплив віку, стану здоров'я, наявності стресу, поведінкових складнощів, залежності від сім'ї, вміння розв'язувати соціальні проблеми на набуття певного статусу ідентичності (його залежність від характеру навчально-виховного процесу та ступеня зацікавленості студента), а також визначити можливі напрямки застосування результатів для оптимізації процесу підготовки фахівців.

**Висновки:**

1 В період переживання кризи ідентичності особистість може бути різних її статусів, а саме: передвизначеної, набутої, дифузної або перебувати у стані мораторію;

2 Важливими впливовими факторами на розвиток ідентичності та переживання кризи є вік, поведінкові складнощі, ступінь залежності від родини, стрес та стан здоров'я можуть бути своєрідними пусковими механізмами або підсилювати кризові переживання, але не зумовлювати їх.

3 Надані характеристики закономірностей психологічного розвитку студента мають враховуватись в організації навчально-виховного процесу, а також будь-яких психопрофілактичних заходів.

Л.М. Віткін, канд.техн.наук, доцент,  
[vitkin@dssu.gov.ua](mailto:vitkin@dssu.gov.ua),  
[mmo@dssu.gov.ua](mailto:mmo@dssu.gov.ua)

Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики, м. Київ

## **РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ISO СЕРІЇ 9000 ДЛЯ ПОБУДОВИ ЕКОНОМІКИ ЗНАТЬ**

Виклик часу для України – побудова у стислі терміни сучасної інвестиційно-інноваційної моделі економіки. А це єдиний шлях до створення конкурентоспроможної економіки. Досвід розвинутих країн говорить: конкурентоспроможна економіка – це економіка знань.

Як нам розбудувати економіку знань? По-перше, визначити національні пріоритети, які стануть точками або кластерами зростання української економіки. По-друге, забезпечити наукове супроводження розвитку відповідного напрямку або галузі. По-третє, здійснити трансфер наукового “ноу-хау” або інновації до досконалого, конкурентоспроможного продукту або технології. По-четверте, широкомасштабне розповсюдження отриманих наукових і практичних результатів серед більшості підприємств галузі через механізми стандартизації. По-